

ÄLYKÄS KYLÄ

Yhteisöllisyys

Älykkyys merkitsee uusia ideoita ja yhteistyötä! Paikalliset asukkaat ovat oman alueensa parhaita asiantuntijoita. Yhteistyö ylittää totuttuja raja-aitoja ja yhteistyötä tehdään laajasti eri toimijoiden kesken. Älykkäillä ratkaisuilla pyritään lisäämään paikallisia palveluita ja monipuolistamaan tarjontaa.

- Paikalliset ideat ja uudet toimintamallit
- Alueen toimijoiden välinen yhteistyö
- Kylärajat ylittävä yhteistyö
- Palveluiden lisääntyminen ja paikallisen tarjonnan monipuolistuminen

Oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus

Älykkäässä kylässä opitaan uutta! Kylätoiminta on avointa ja edistää kyläläisten hyvinvointia sekä osallisuuden tunnetta. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi pyritään eriarvoisuuden vähentämiseen.

- Eriarvoisuuden vähentäminen
- Oppisen edistäminen
- Osallisuuden edistäminen
- Syrjäytymisen ehkäiseminen
- Tasa-arvon edistäminen
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Toimijoiden aktivointi
- Useisiin eri ikäryhmiin vaikuttava toiminta
- Yhdenvertaisuuden edistäminen
- Yksinäisyyden vähentäminen

Lapset ja nuoret

Älykkäässä kylässä edistetään lasten ja nuorten osallisuutta sekä uusia taitoja. Lasten ja nuorten annetaan itse kehittää sekä suunnitella toimintaa.

- Digitaitojen edistäminen
- Kansainvälisen osaamisen edistäminen
- Ympäristöosaamisen edistäminen
- Yrittäjyys- ja työelämätaitojen edistäminen

Yhteiskäyttö

Kaikkien ei tarvitse omistaa omaa, vaan kylällä voidaan edistää yhteiskäyttöä! Yhteiskäyttö parantaa alueen lähipalveluita ja sillä on monia muitakin positiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi lainauspisteet lisäävät harrastusmahdollisuuksia ja yhteiset kokoontumistilat edistävät yhteisöllisyyttä. Yhteiskäyttötiloja suunniteltaessa on hyvä huomioida esteettömyys- ja turvallisuusnäkökulmat.

- Esteettömyyden huomioiminen esim. invaluisikat tai -kahvat
- Lainauspisteet ja välinevuokraus
- Laitteiden etäohjaus
- Liikuntapaikkojen tekeminen toiminnallisiksi
- Lähituotteiden ja palveluiden hyödyntäminen
- Monipalvelupisteet
- Turvakamerat
- Sydäniskurit
- Oppimisen, taiteen, kulttuurin tai liikunnan yhdistäminen

Ympäristöratkaisut ja -vastuullisuus

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys mahdollistaa hyvän elämän edellytykset nykyisille ja tuleville sukupolville. Älykkäässä kylässä turvataan mm. luonnon monimuotoisuus ja edistetään kiertotaloutta. Ympäristökasvatus juurruttaa kestävän kehityksen osaksi lasten ja nuorten arkea. Myös yritykset huomioivat ympäristövastuullisuuden toiminnassaan.

- Biohiiletys
- Jätepisteet ja jätteiden lajittelu
- Jätteen ja kulutuksen vähentäminen
- Kierrätysmateriaalien hyödyntäminen
- Kompostointi
- Rehevöityminen torjunta
- Vieraslajien torjunta
- Uusiokäyttö
- Ympäristökasvatus ja -neuvonta

Kestävät energia- ja rakennusratkaisut

Energia- ja rakennusratkaisuilla voi pienentää merkittävästi päästöjä ja ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi kylätalon hiilijalanjälkeä voi pienentää energiatehokkuusratkaisuilla. Yhteisten tilojen käyttäjät kannattaa ohjeistaa ja sitouttaa energiatehokkuuteen.

- Aurinkosähkö tai -lämpö
- Bioenergia
- Energiakatselmukset
- Energiatehokkuuteen sitouttaminen ja ohjaaminen
- Lämpöpumput
- Sähkön ja lämmön kulutuksen seuranta
- Tilan lämpötilan laskeminen
- Uusiutuvan energian pientuotanto
- Vihreä sähkö sähkösopimuksena
- Ikkunoiden ja ovien tiivistys
- Ilmastonmuutokseen varautuminen rakentamisessa (tuulituhot, tulvat, viilennys ja varjopaikat)
- LED-valaistukset
- Puurakentaminen
- Vedensäästön edistäminen, esim. vedensäästösuuttimet

Kestävä liikkuminen

Pyöräily, kävely, julkisen liikenteen käyttö ja kimpakyydit ovat kestävää liikkumista. Myös sähkö- ja biokaasuautoilun edistäminen lisäävät kestävää liikkumista.

- Biopolttoaineiden tankkausasemat
- Kävelyreitit
- Pyörätiet, -reitit, -parkit ja -lainaamot
- Sähköautojen latauspisteet

Kestävät ja älykkäät ruokaratkaisut

Ruoalla on ilmasto- ja ympäristövaikutuksia, joihin voi vaikuttaa kestäväillä valinnoilla. Älykkäissä ratkaisuissa huomioidaan myös ruokaan liittyvät yhteisölliset puolet, joita voi edistää esimerkiksi kylien yhteisillä aterioinneilla tai viljelypalstoilla. Lähituotteiden käyttö edistää alueen elinvoimaisuutta.

- Hävikkiruoan minimointi ja hyödyntäminen
- Kasvis-, sesonki-, ja luomuruoan hyödyntäminen
- Kylien yhteiset aterioinnit
- Lähiruokapiirit
- Lähituotteiden hyödyntäminen
- Materiaalihävikin vähentäminen
- Reseptien muokkaaminen
- Ruoan tuotanto-olosuhteiden ja jäljitettävyyden huomioiminen
- Villiruoan hyödyntäminen
- Yhteiset viljelypalstat

Vastuullinen tapahtumajärjestely

Tapahtumajärjestelyissä on monia mahdollisuuksia huomioida vastuullisuus. Vastuullisuutta ja kestävyyttä voi huomioida mm. ruokahuollossa, jätehuollossa ja tarvikehankinnoissa.

- Huomioidaan vaikutukset maaperään, vesistöön ja kasvillisuuteen
- Jätteistä huolehtiminen ja kierrätys
- Kannustetaan osallistujia tulemaan tapahtumaan pyörällä, kävellen tai yhteiskuljetuksella
- Lähialueen palveluntarjoajien hyödyntäminen
- Ruokaan liittyvien kestävien ja vastuullisten näkökulmien huomioiminen
- Tehdään kestäviä energiaratkaisuja
- Ylimääräisen materiaalin jakamisen välttäminen
- Yhteistyökumppaneiden ja vieraiden sitouttaminen vastuullisuuteen

Digitaalisuus

Uusi teknologia ja digitaaliset ratkaisut mahdollistavat uusia toimintatapoja sekä palveluita kylille. Digitaalisuus tarjoaa uusia tapoja myös yhteisöllisyyteen. Digitaaliseen saavutettavuuteen ja digitaitojen edistämiseen on kiinnitettävä huomiota, jotta kaikki pääsevät käyttämään digipalveluita tasavertaisesti.

- Aineistojen digitalisointi
- Alueen palveluiden kokoaminen samalle alustalle
- Digiopastus ja -osaaminen
- Digimatkat ja digitaalisuuden hyödyntäminen matkailussa
- Digitaaliset pelit ja virtuaalitodellisuus
- Etäopastus
- Etätilaisuudet
- Etätyöpisteet
- Laajakaistayhteydet
- Mobiilisovellukset
- Reitistöjen digitalisointi